

SVERIGES AMBASSAD

Kabul
Sektionskansliet i Mazar-e Sharif

2012-10-25

Hemlig enligt 15 kap 1 § OSL (2009:40)

1 (11)

Ambr Lennart Kotsalainen
+93(0)798 327 798

25
UF 2012/6245/UD/SP
432 / AFGHANISTAN
u.a.f.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Till: UD-SP (Ericsson, Frisell, Buxton, Almkvist)

R
Kopia (via UD): UM Bildt, Sr Carlsson, Sr Billström, Sr Enström, Kabs, Ur P, Ur IU, UD-ASO (Sjöberg, Trouvé), UD-MK (Sohlström, Olausson), Expeditionschefen, Rättschefen, NATO-del. (Wand-Danielsson, Peszkowski), Kabul (Semneby), Fö-MFI (Moore, Bergman, Hebert, Glavinovic, Lundberg), Ju (Ss Valfridsson, Ekelund, Baltzarsson)

Information om tolkar och annan afghansk personal med anknytning till den svenska insatsen i norra Afghanistan

Frågan om behovet av asyl eller skydd i Sverige för tolkar som anlitas av Försvarsmakten blev aktuell i juli månad 2012 med anledning av den begäran om asyl som riktades till den svenska regeringen och Migrationsverket av den grupp afghanska tolkar som verkar på Camp Northern Lights i Mazar-e Sharif.

I det följande presenteras fakta vad gäller antalet tolkar och deras specifika funktioner för att stödja den svenska militära insatsen i Afghanistan. Vi kommer även ge upplysningar om andra personalkategorier som för närvarande anlitas av eller är anställda av svenska militära och civila myndigheter. Även historisk information om tidigare anställda har inkluderats i den utsträckning sådan finns tillgänglig. Nedan beskrivs även hur andra ISAF länder - USA, Kanada, Australien och Nya Zeeland - ser på

frågan. Slutligen tar vi upp ett antal frågeställningar angående Sveriges eventuella ansvar för tolkar och andra personer när nuvarande ISAF-insats upphör 2014.

Antalet tolkar och annan personal anställda eller anlitade av svensk myndighet

Försvarmakten använder för närvarande tre kategorier av tolkar:

Anställda av Försvarmakten	10
Anställda av Supreme	32

De tolkar som är anställda av Supreme deltar i huvudsak i det militära förbandets fältverksamhet och har därför ofta kontakt med lokalbefolkningen. De används även som tolkar vid möten med afghanska företrädare. De verkar från de två svenska

förläggningarna i Mazar-e Sharif i Balkhprovinsen och Sheberghan i provinsen Jowzjan. Antalet anställda av Supreme kan variera beroende på behovet. Det kan förväntas att behovet av tolktjänster kommer att minska under 2013 när antalet svenska soldater blir färre till antalet.

I tillägg till antalet tolkar använder Försvarmakten ett stort antal vakter för att bevaka de två förläggningar som Sverige driver i Mazar-e Sharif och i Sheberghan. Alla vakter är anställda av Supreme.

Anställda vakter för närvarande	36
Anställda vakter tidigare	5
Totalt	41

Det finns även ett stort antal städare och andra Supremeanställda som utför praktiska arbetsuppgifter, i huvudsak på de två nämnda förläggningarna men tidigare även på andra platser där svenska trupp har varit förlagd. Det finns inga tillförlitliga uppgifter om det totala antalet men Försvarmakten uppskattar antalet till 100-200 personer.

Den svenska ambassadens sektionskansli som upprättades 2010 har för närvarande följande anställda afghaner i Mazar-e Sharif:

Kanslipersonal	3
Chaufförer	5
Totalt	8

Samtliga är numera anställda av svenska ambassaden. En del av denna personal var tidigare anställda av Supreme eller av

UNOPS (en FN-organisation).

Erfarenheter från andra ISAF-länder.

USA är det enda land som har särskild lagstiftning för att göra det möjligt för personer som arbetat för amerikanska myndigheter att kunna emigrera till USA. Det finns två program som reglerar detta, dels ett särskilt program för afghanska tolkar/översättare och därtill ett program som omfattar alla personalkategorier som arbetat för eller anlåtats av amerikanska myndigheter i Afghanistan. Det finns även motsvarande program för Irak. Enligt uppgift så har hittills 850 afghanska tolkar/översättare och deras familjer fått immigrationsvisa till USA varav 379 beviljats enligt tolkprogrammet och 471 enligt det andra programmet.

Eftersom programmet för tolkar/översättare har en begränsning på 50 beviljade ansökningar per år så finns möjlighet för dessa att även söka genom det program som omfattar samtliga personalkategorier. Kongressen har beviljat en årlig kvot på 1,500 personer sedan 2009 och en sammanlagd kvot på 7500 personer, förutom deras familjemedlemmar, eftersom programmet sträcker sig till det amerikanska budgetåret 2013. Sammanlagt beräknas 35,000 personer kunna dra nytta av denna speciallagstiftning för Special Immigrant Visa. De grundläggande kraven är att personen ska ha arbetat minst ett år för en amerikansk myndighet sedan oktober 2001 samt att personen ifråga har upplevt ett tidigare eller är utsatt för pågående allvarligt hot. Därtill kommer att personen måste rekommenderas av sin chef. Även personer som inte längre är anställda av USA kan söka eftersom kravet på minst ett års

anställning gäller oavsett nuvarande anställning.
Huvudprincipen är att ansökningarna kommer att behandlas i den ordning som de kommer in. Därtill finns möjlighet för afghaner att få uppehållstillstånd enligt annan lagstiftning för familjeåterförening, studier eller arbete.

de tolkar som
vänt sig till Sverige används även av finsk militär personal
eftersom förbandet i Mazar-e Sharif har både svensk och finsk
personal.

Kanada gav framför allt tolkar möjlighet att söka uppehållstillstånd om de hade varit anställda minst ett år under perioden oktober 2007 till 12 september 2011 när Kanadas militära engagemang upphörde. Programmet inrättades 2009 och den sökande var tvungen att visa att han/hon hade utsatts för en extraordinär risk p.g.a. sitt arbete. Den sökande skulle dessutom uppvisa en rekommendation från vederbörande militär eller diplomatisk chef samt uppfylla generella immigrationskrav vad gäller hälsa och säkerhet. Sammanlagt 550 personer samt deras familjemedlemmar ansökte om bosättning i Kanada varav ca 1/3 godkändes.

Australien

. Frågan

om asyl för tolkarna är under övervägande som en del av transitionsplaneringen enligt ett uttalande i augusti 2012 av talespersonen för det australiensiska försvarsministeriet. Det kan nämnas att Australien tog emot 557 personer från Irak under liknande omständigheter.

Nya Zeeland kommer att överväga asylfrågan enligt ett uttalande av premiärministern Johns Key 23 april 2012. Han sa vidare att "we wouldn't want to leave people who have been integral to the process high and dry or risk of their lives" samt "But equally, we need to have discussions with both our partners and the individuals to assess merits of their case". Frågan aktualiserades vid samma tidpunkt vid försvarsministerns besök i Bamyán när de afghanska tolkarna lämnade över en skrivelse med begäran om asyl.

Det finns ett antal **frågeställningar** att ta ställning till angående Sveriges eventuella ansvar för tolkar och andra personer när nuvarande ISAF-insats upphör 2014. Följande frågor bör förslagsvis behandlas:

- Den första frågan gäller bedömning av nuvarande och framtida hotbild mot tolkar och annan personal anlitad av svensk myndighet. Är det överhuvudtaget möjligt att idag att kunna bedöma hur säkerhetssituationen i norra Afghanistan kommer att se ut 2014?

•

•

- Frågan om Sveriges juridiska och moraliska ansvar behöver belysas och om det finns anledning att göra någon skillnad mellan personer som är anställda och andra som anlitas av svensk myndighet via ett bemanningsföretag?
- Frågan om personer som tidigare varit anställda men som efter avslutad tjänstgöring uppger att de är hotade behöver också belysas. Har Sverige något ansvar för dessa personer överhuvudtaget? En del av dessa har avslutat sin anställning på eget initiativ, medan andra har sagts upp av olika orsaker.
- Om bosättning i Sverige bedöms rimligt för enskilda eller grupper av individer p.g.a. hotbilden mot dessa personer

blir frågan vilken lagstiftning som kan tillämpas för att möjliggöra bosättning i Sverige.

- Hur ska en bedömning av hotbilden göras och av vem/vilka? Vilken myndighet har huvudansvaret för att detta sker? Vilken roll har andra berörda myndigheter?
-
- Vilka alternativa strategier kan tillämpas? Kan insatser göras på plats i Afghanistan för att hjälpa f.d. anställda att skaffa arbete? Vilken myndighet kan i så fall ta ansvar för upprättandet av en databas med arbetssökande och vidta

aktiva åtgärder för att placera personer hos potentiella svenska eller andra arbetsgivare som verkar i Afghanistan?

- Kan flyttning till annan ort i Afghanistan vara en möjlig alternativ strategi för personer med allvarliga eller mycket allvarliga hot riktade mot sig? Vad krävs för att förverkliga omlokalisering i form av ekonomiskt stöd? Kan studier i regionen finansierat av Sverige under 1 eller 2 år vara en rimlig alternativ strategi?
- Bör Sverige betala ett avgångsvederlag till samtliga anställda oavsett hotbild? Kan storleken på avgångsvederlaget variera beroende på hotbilden för personer som blir kvar i Afghanistan?

Försvarsmakten och sektionskansliet i Mazar-e Sharif har redan kontaktats av några f.d. anställda tolkar som förhört sig om möjlighet att få asyl i Sverige. Det kan förväntas att åtminstone något tiotal anställda/f.d. anställda kommer att begära möjlighet att bosätta sig i Sverige 2014 eller t.o.m. tidigare oavsett hotbild.

Det kan därför vara klokt att redan nu klargöra vilket ansvar Sverige har gentemot den afghanska personal som anlitas av svenska myndigheter i samband med den militära insatsen. Flera andra ISAF-länder har redan formulerat en policy eller står i färd med att anta en sådan policy.

Sektionskansliets rekommendation är att utarbetandet av en policy för svenskt ev. restansvar vad avser nämnda personalkategorier bör övervägas. Samråd har skett med ambassaden i Kabul eftersom liknande problematik även gäller dess lokalanställda personal.

LANDERHOLM